

26. 11. 2002

ID: 20002

Přítomnost účastníků řízení při provádění dokazování

Je nepřijatelné, aby v občanském soudním řízení bylo prováděno dokazování, ke kterému by účastníci anebo jejich právní zástupci nebyli předvoláni. To platí i v případě, že odvolací soud provádí dokazování ke zjištění včasnosti podaného odvolání.

Je nepřijatelné, aby v občanském soudním řízení bylo prováděno dokazování, ke kterému by účastníci anebo jejich právní zástupci nebyli předvoláni. To platí i v případě, že odvolací soud provádí dokazování ke zjištění včasnosti podaného odvolání.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 624/2002, ze dne 19.8.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně E. D., zastoupené advokátem, proti žalovaným: 1/ P. S., 2/ A. S., 3/ městu L. M., zastoupenému advokátem, o ochranu práva odpovídajícího věcnému břemeni, vedené u Okresního soudu v Mostě pod sp. zn. 14 C 3260/92, o dovolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. srpna 2001, čj. 9 Co 138/2001-146, tak, že usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. srpna 2001, čj. 9 Co 138/2001-146, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud odvolací usnesením ze dne 23. srpna 2001, čj. 9 Co 138/2001-146, odmítl jako opožděné odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Mostě (dále „soud prvního stupně“) ze dne 13. dubna 2000, čj. 14 C 3260/92-115. Usnesením ze dne 23. května 2000, čj. 14 C 3260/92-119, soud prvního stupně rozhodl o nákladech řízení. Odmítnutí odvolání podle § 218 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu ve znění před novelou provedenou zákonem č. [30/2000](#) Sb. (dále jen „OSŘ“) odvolací soud odůvodnil tím, že je žalobkyně nepodala ve lhůtě podle § 204 odst. 1 OSŘ, to je do 15 dnů ode dne, kdy jí, resp. její právní zástupkyni, byl doručen rozsudek soudu prvního stupně. Konstatoval, že podle § 47 odst. 2 OSŘ platí, že za den doručení se považuje den následující po vyrozumění adresáta, že zásilka, která mu měla být doručena do vlastních rukou, byla uložena na poště. Ze sdělení pošty dospěl k závěru, že byly dodrženy náležitosti náhradního doručení, když rozsudek soudu prvního stupně byl doručován obecné zmocněnkyni žalobkyně na adresu, kterou sama uvedla. Při prvním pokusu o doručení, kdy nebyla v místě doručení zastížena, byla vyzvána, aby zásilku v tomto místě převzala a pokud se ani poté nepodařilo zásilku doručit, byla uložena 28. 4. 2000 na poště s následky vyplývajícími ze zákona. Nevyzvedla-li si poté adresátka zásilku do tří dnů od uložení, byl poslední den této lhůty považován za den doručení, i když se adresátka o uložení zásilky nedozvěděla. Za den doručení tak bylo třeba pokládat 1. 5. 2000 a posledním dnem, kdy odvolání mohlo být včas podáno, bylo úterý 16. 5. 2000. Žalobkyně podala odvolání 9. 8. 2000 a protože v něm zpochybňovala správnost náhradního

doručení, provedl soud prvního stupně výslech poštovní doručovatelky, která doručování písemnosti prováděla. Z výslechu plyne, že 27. 4. 2000, kdy byl učiněn první pokus o doručení zásilky, nebyla obecná zmocněnkyně doma zastižena a 28. 4. 2000 byl učiněn doručovatelkou druhý pokus o doručení zásilky, který se rovněž nezdařil. Proto doručovatelka na místě zanechala oznámení o uložení zásilky a ta byla u pošty uložena k vyzvednutí. Toto oznámení doručovatelka vhodila do schránky u domu žalobkyně, který je adresou obecné zmocněnkyně.

Proti usnesení odvolacího soudu podává žalobkyně dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) a § 238a odst. 1 písm. e) OSŘ, a uplatňuje dovolací důvody podle § 240 (správně § 241) odst. 3 písm. a) až d) OSŘ. První dovolací důvod, a to v návaznosti na ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) OSŘ, dovolatelka spatřuje v odmítnutí odvolacího soudu věcně se zabývat odvoláním s odkazem na § 218 odst. 1 OSŘ. S poukazem na argumentaci odvolacího soudu v části týkající se doručování písemnosti, namítá, že dovolací soud prováděl dokazování; byť toto dokazování se netýkalo věci samé, platí i zde vzhledem k § 211 OSŘ ustanovení § 122 odst. 2 OSŘ, podle něhož mají účastníci řízení právo být přítomni u dokazování prováděného soudem, § 123 OSŘ upravující právo účastníků vyjadřovat se k prováděným důkazům a platí i obecná ustanovení OSŘ, zejména § 1, ohledně ochrany práv a oprávněných zájmů účastníků. Žalobkyně nebyla o provádění zmíněných důkazů vyrozuměna. Namítá, že tvrzení doručovatelky při výslechu se odchyluje od údajů z listinných důkazů - sdělení pošty na doručence. Z něho plyne, že při prvním pokusu o doručení nebyla adresátka v místě doručení zastižena a byla vyzvána, aby v tomto místě zásilku opětovně převzala, aniž by bylo uvedeno, co bylo míněno tímto místem, zejména ale aby bylo doloženo to co vyplývalo z § 47 odst. 2 OSŘ. Adresátka podle tohoto zákonného ustanovení neměla být vyzývána, aby si zásilku v nějakém místě opětovně převzala, ale měla být doručovatelkou vhodným způsobem uvědomena, že jí zásilku přijde doručit znovu v den a hodinu uvedenou na oznámení. To ale ze zprávy pošty nevyplývá, tím méně pak to, že zůstal bezvýsledným i nový pokus o doručení zásilky a že teprve poté doručovatelka uložila písemnost na poště a adresátku o tom vyrozuměla. Ve své výpovědi doručovatelka uvádí pouze to, kdy učinila první pokus o doručení, a v té době nebyla adresátka doma, proto učinila druhý pokus, což se opět nezdařilo. Ani při osobním výslechu pak nepotvrdila, že by postupovala v souladu s § 47 odst. 2 OSŘ, tedy že by vhodným způsobem adresátku vyrozuměla o prvním bezvýsledném doručení zásilky s tím, že jí přijde zásilku doručit znovu v den a hodinu uvedenou na oznámení. Hovoří pouze o tom, že na místě nechala oznámení o uložení zásilky k vyzvednutí. Při výslechu doručovatelky neměla možnost žalobkyně osobně na uvedené nedostatky poukázat. V této souvislosti odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze 7. 10. 1996, čj. 2 Cdon 482/96-98. K druhému dovolacímu důvodu dovolatelka uvádí, že dříve než byl právní zástupkyni žalobkyně doručen předmětný rozsudek, bylo jí doručeno usnesení soudu prvního stupně o nákladech řízení. V dané věci tedy bylo rozhodováno jednak rozsudkem, jednak usnesením, a to zakládá nesprávný postup soudu, neboť o nákladech řízení může být rozhodnuto později toliko za podmínek uvedených v § 166 OSŘ. Odkazuje v tomto směru na rozhodnutí Nejvyššího soudu R 6/69 a 6 Cz 60/68. Odvolací soud se nevyrovnal s tím, že odvolání žalobkyně směřovalo jak proti rozsudku soudu prvního stupně, tak i proti jeho usnesení o nákladech řízení. Soudem prvního stupně byla vyvolána situace, že bylo doručeno rozhodnutí týkající se nákladů řízení, aniž byl žalobkyni znám obsah rozhodnutí ve věci samé. Tak pro ni vznikla nepřehledná situace. Pokud by mělo být usnesení o nákladech řízení považováno za doplňující rozsudek, pak měla být poučena o tom, že jí lhůty k podání opravného prostředku počínají běžet znovu, popř. odvolací soud měl věc posoudit tak, že žalobkyně byla o svých procesních právech poučena nesprávně a měla nastat situace pro takové případy předvídaná v § 204 odst. 2 OSŘ. V tom případě by odvolání podané 9. 8. 2000 bylo podáno včas. Zdůrazňuje, že vlastní odvolání bylo podáno 26. 6. 2000 a další podání z 9. 8. 2000 obsahovalo jen jeho odůvodnění. Pokud jde o třetí dovolací důvod navazuje na skutečnosti uvedené shora ve vztahu k okolnostem týkajícím se náhradního doručení rozsudku soudu prvního stupně a namítá, že pokud odvolací soud měl za prokázané, že obecné zmocněnkyni žalobkyně bylo doručeno řádně, pak posouzení této situace

vycházelo ze skutkového zjištění, nemajícího v podstatné části oporu v provedeném dokazování. Ohledně čtvrtého dovolacího důvodu uvádí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu bylo založeno na fikci plynoucí z § 47 odst. 2 OSŘ, vztahující se k doručování rozsudku, ač měla být zkoumána situace i ve vztahu k doručení usnesení o nákladech řízení. Byla vydána dvě rozhodnutí s odlišným poučením o odvolání bez vyznačení jejich vzájemné svázanosti a neměla tedy být tato situace posuzována pouze podle § 204 odst. 1 OSŘ, ale podle § 204 odst. 2 OSŘ. Nebylo zkoumáno, kdy dobehla odvolací lhůta k oprávněnému prostředku proti usnesení o nákladech řízení, což je nesprávné proto, že by mělo být považováno za rozhodnutí vydané podle § 166 OSŘ, tedy jako doplňující rozsudek k rozsudku, který dosud nebyl v právní moci. Nad rámec uvedeného namítá, že nebyl splněn požadavek určitosti výroku rozhodnutí, když s odkazem na obsah žalobního návrhu rozsudek obsahuje jen slova „návrh se zamítá“. Není jasné, co soud považoval za návrh, když v mezidobí došlo k jeho upřesňování - viz žalobu z 15. 12. 1992, dále podání z 27. 5. 1996 a upřesnění a rozšíření žaloby z 6. 12. 1996. Navrhuje, aby dovolací soud napadené usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaní se k dovolání nevyjádřili.

Rozsudek soudu prvního stupně byl vydán 13. 4. 2000, a proto odvolací soud o odvolání rozhodoval podle části dvanácté, hlavy I, bodu 15 zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, tedy podle občanského soudního řádu (dále jen „OSŘ“) ve znění účinném před 1. 1. 2001. Podle části dvanácté, hlavy I, bodu 17 zákona č. [30/2000](#) Sb. dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu, vydanému přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydanému po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projedná a rozhodne podle dosavadních právních předpisů.

Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání je přípustné podle § 238a odst. 1 písm. e) OSŘ, bylo podáno osobou oprávněnou řádně a včas (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 OSŘ), přezkoumal napadené usnesení ve smyslu § 242 odst. 1, 3 OSŘ a zjistil, že dovolání je důvodné.

Právní závěr odvolacího soudu o opožděnosti odvolání podaného žalobkyní se opírá o § 218 odst. 1 písm. c), § 204 odst. 1 a § 47 odst. 2 OSŘ a odvolací soud k němu dospěl na základě zjištění učiněného z obsahu doručky zásilky, kterou byl žalobkyni doručován rozsudek soudu prvního stupně a z výpovědi poštovní doručovatelky.

Dokazování provádí soud při jednání (§ 122 odst. 1 OSŘ). K jednání předvolá předseda senátu zejména účastníky (§ § 115 odst. 1 OSŘ). Účastníci mají právo vyjádřit se k návrhům na důkazy a ke všem důkazům, které byly provedeny (§ 123 OSŘ). Na závěr mohou účastníci shrnout své návrhy a vyjádřit se k dokazování i k právní stránce věci (§ 118 odst. 3 OSŘ).

Z uvedených ustanovení vyplývá, že je nepřípustné, aby v občanském soudním řízení bylo prováděno dokazování, ke kterému by účastníci anebo jejich právní zástupci nebyli předvoláni. To platí i v případě, že odvolací soud provádí dokazování ke zjištění včasnosti podaného odvolání. V dané věci však odvolací soud prostřednictvím dožádaného soudu provedl dokazování výslechem svědkyně I. M., ke kterému dovolatelka nebyla předvolána. Bylo porušeno právo dovolatelky klást svědkyni dotazy a

vyjádřit se k provedenímu dokazování; odvolací soud ji tak odňal nesprávným postupem možnost jednat před soudem [§ 241 odst. 3 písm. a) OSŘ ve spojení s § 237 odst. 1 písm. f) OSŘ]. Dovolací soud proto napadené usnesení odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 1 a 2 OSŘ) a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)